„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
За Угарску, Србију Црну Гору и друге стране земље
на годину К 34·— 46·— дин.
на по године К 17·— 63.— „
на чет. год К 8·50 11·50 „

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.
Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској ул. бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 245. У Новом Саду, у петак 13. (26.) децембра 1913. Година XXIX.

Да ли владина странка у Херцег-Босни?

Они накнадни саборски избори, који су услед полагања мандата дванаест српских посланика сарајевскога сабора били расписани и сада већ обављени, ишли су за тим, да влада створи неку *владину странку*, а тиме да омогући деловање босанско-херцеговачкога сабора.

Сад су избори испали по владиној вољи, пошто су приврженици познатога Србина адвоката Данила *Димовића* добила *већину*. Но је ли тиме влада, која управља Босну и Херцеговину, постигла своју цел, постигла своју сврху?

У сарајевском сабору имала је влада и до сад већину. Они муслимани, који стоје под упливом познатога Шерифа *Арнаутовића* и они католици Хрвати, који стоје под упливом арцибискупа *Штадлера*, по себи су владини људи, те пошто имају међу собом пакт, они према православним Србима чине већину, и кадри су свагда у сарајевском сабору Србе *мајоризирати*.

Но како мусала у Сарајеву, тако и босанско министарство у Бечу не ће *такову* већину у сарајевском сабору, нити *такову* владину странку. Што они хоће, то је сасвим што друго. Они знају, да су православни Срби у Босни и Херцеговини главни фактор. Па и ако православни према муслиманима и католицима немају апсолутну, него само релативну већину, то ипак та релативна већина *квалитативно*, по својој каквоћи, вреди готово као и апсолутна већина.

Јасна је ствар, да како мусала у Сарајеву, тако и босанско министарство у Бечу жели имати такову саборску већину, са таквом владином странком, која би била представник Српства у Босни и Херцеговини.

Зна се, које је место најосетљивије на телу Српства у Босни и Херцеговини. То је *аграрно питање*. Шта је у том питању погрешила бечка политика, то смо ми у овом листу више пута нагласили.

Да се Данило *Димовић* ухватио за аграрно питање, да би у Босни и Херцеговини створио неку нову странку, па ма то била и *владина странка*, то му ми не замерамо. Решење аграрнога питања било би од велике користи, од неизмернога замашаја за тамошњи српски народ. Облигаторни откуп, па отпуст камата на узајмљене главнице за откуп, као што то себи Димовић замишља, то би за тамошњи српски народ била велика добит, он би тиме *одахнуо*.

Но је ли Димовић у стању створити српску владину странку? Држимо, да *није*. Оно, што босански министар др. *Билински* обећава Димовићу, то није ни из далека оно, што Димовић ставља у изглед као свој програм. Др. Билински *не ће* ни чисти облигаторни откуп ни отпуст камата у оној мери, као што би то хтео Димовић. Морала би се догодити *велика промена* у правцу политике Беча према Босни и Херцеговини, кад би се усвојио у свима одношајима, па и у аграрном питању српски правац, који би желео тамошњи српски народ.

Онај правац, који смо ми себи замишљали у почетку окупације у свима одношајима, па и у аграрном питању, правац, да се са тамошњим српским народом не поступа као са каквом освојеном колонијом за експлоатацију, већ да му се изађе на сусрет љубављу и поступком, да би му се омогућило, да се користи *културом и цивилизацијом* — тај правац није био онакав, да је могао изазвати поверење у српскога народа. Дуги низ година окупације био је *Голгота* за српски народ у Босни и Херцеговини. Па после анексије тај одношај не само да *није* ублажен, него је услед догађаја на Балкану и *пооштрен*, а то се видело у оном *напредном стању*, што је обухватило читаву Босну и Херцеговину. Па тај читав поступак са Босном и Херцеговином, и сви они покушаји, који су чињени у Босни и Херцеговини, с којима се увек дошло у *ћор-сокак*, били су и повод, да су оних дванаест српских посланика на сарајевском сабору, који представљају цвет тамошње српске интелигенције, *положили своје мандате*. Ми врло жалимо, да се после полагања мандата тих српских посланика начинио читав *хаос у страначким приликама* Срба у Босни и Херцеговини, место да се, ако је већ морало бити странака, учинила *концентрација странака*, него су поједине српске странке једне против других најжешће устале.

Какав ће то бити сабор, кад се опет 16. (29.) о. м. састане у Сарајеву, то ми тешко себи можемо представити. Толико нам је јасно, да Данило Димовић ако искрено српски мисли, не ће моћи заставити какву *српску* странку, која би могла предузети *улогу владине странке*. Велика је то *самообмана*, ако, како у Загребу, тако и у Сарајеву мисле неки Срби, да ће моћи образовати владину странку. Морала би се у Бечу променити читава балканска политика према Српству, да би се могло мислити на то, да би у Загребу и у Сарајеву Срби могли задобити оно *поверење*, што би их квалифицирало за владину странку.

Да је у Бечу други босански министар, него што је др. *Билински*, још би могло бити некога *приближења* међу Србима и владом. Да је откуда ту пок. др. *Смолка*, коме су недавно у Лвову подигли *споменик*, и који је као Пољак и Словенин знао *импонирати* бечкој влади, као што јој је знао импонирати године 1848. и године 1849. у Бечу и у Кромјерижу, све би друкчије било у Босни и Херцеговини. Али др. Билински при скандалозној конверзији Ђурђинке Павловићеве, која је конверзија увредила и православне и муслимане, морао је *прогутати* оно: manet et manebit (остаје и остаће) у корист арцибискупа дра *Штадлера*. Са таким поступком др. Билински не може водити босанску политику, не може градити српску владину странку у Босни и Херцеговини.

Бечка политика према Босни и Херцеговини не може *никад изаћи из ћор-сокака*, у који је ушла услед своје *погрешне* политике према Српству на Балкану. Бечка политика према Босни и Херцеговини, па и према Хрватској *остаће увек јалова*, док се води најнепријатељскија политика према Српству на Балкану, јер *крв није вода*.

ВЕСТИ ИЗ СРБИЈЕ.

— Питање о разграничењу између Србије и Грчке код Ђевђелије остало нерешено. — Старији и млађи радикали у београдској општини. — Учитељи општинске деловође. — Још нема непосредног саобраћаја Београд-Солун. — Рад Народне Скупштине. — Болест војног министра. — Регулисање река. — О давању концесија. — Професионална настава. —

Београд, 11. децембра.

Српски чланови мешовите комисије за разграничење између Србије и Грчке повратили су се у Београд, пошто им је председник грчке делегације у тој комисији пре три дана саопштио, да се грчки делегати сматрају разрешени у својој функцији.

Тако је питање о разграничењу код Ђевђелије остало *нерешено*.

Од српских чланова комисије остао је у Ђевђелији само пуковник Душан *Стефановић*, који ће отпутовати у Атину.

Преговори између млађих и старијих радикала за нови споразум и заједничку управу у београдској општини коначно су прекинути.

Старији радикали истакнуће засебну листу. Млађи радикали почеће преговоре са напредњацима, у коме случају победа им је извесна.

У новим крајевима Србије велика је оскудица у општинским деловођама (то су код нас оно, што су код вас општински бележници). С тога је одређено, да *учитељи* у оним општинама, где нема општинскога деловође, врше и дужности овога, те тако администрација не ће запињати ни трпити штете.

Непосредног саобраћаја између Београда и Солуна *још дуго не ће бити*, док се тачно не реши питање о разграничењу између Србије и Грчке, а томе решењу са грчке стране праве се разне сметње.

Народна Скупштина радиће свега неколико дана, док не одобри две дванаестине буџетске (т. ј. за два месеца). У исти мах има Народна Скупштина да одобри и министру финансија кредит за нове крајеве. Ваља напоменути, да министар финансија др. *Пачу* непрестано ради на *смањивању* појединих буџетских позиција. Скупштина ће свој рад наставити после божићних празника.

Министар војни генерал г. М. Божановић оболео је и не напушта постељу.

Финансијским законима ранијих година издавано је на *регулисање река* по 200.000 динара годишње, као стална помоћ из шумског фонда и прихода по закону о риболову. Ова сума смањена финансијским законима за идућу годину за једну четвртину, пошто су предвиђени издаци на важније потребе.

На једној од седница Привредног Савета решаваће се питање о *давању концесија*. Том ће се приликом решавати и важно начелно питање: коме треба дати концесију, са коликим капиталом и са којом гаранцијом по државу.

Одбор за *професионалну наставу* одредио је г. др. Сретена *Кужеља*, секретара министарства народне привреде, да изради план о отварању професионалних школа, по коме ће се у буду ће и отварати школе. У овај план ућиће и отварање школа у новим крајевима.

ИЗБОРИ У БУГАРСКОЈ.

„Голосъ Москвы“ доноси 1-ог децембра овај чланак:

Избори у Бугарској *дали* су *резултате веома значајне*. **Влада је остала у мањини** и потпуно је свесна тога пораза, јер је изборну борбу Радославов водио са девизом: „С Аустријом против Русије“. Противници владе — Данев и Гешов и комп. — ишли су под заставом: „Са Русијом против Аустрије“. *Земља је одговорила: «Ни с Русијом ни с Аустријом, него својим путем“*. Бугарски полуслужбени органи још сањају о могућности коалиционог кабинета. По нашем мишљењу, тим сањаријама није суђено да се остваре. С ким би влада могла закључити блок? Да се добије већина, треба привући гласове или земљорадничке партије или социјалиста, или гласове свих осталих политичких група укупно т. ј. демократа, националиста, радикала и прогресиста Последња комбинација је готово са свим искључена, јер су то све политички непријатељи стамбуловиста. Али и блок са левим партијама немогућан је услед дубоког начелног разлажења њихових политичких програма са програмом владине странке. И земљорадничка и социјалистичка странка оштро су се изјасниле на изборима против политичке пустоловине, к чему је водила Бугарску гомилица сумњивих с кривичног гледишта лица, која су се од некуд нашла на власти.

Трезвени, практични разум бугарског сељака, који их је послао у парламенат, нашао је комбинацију, коју треба искрено поздравити. *Бугари су појмили, да путем силе не могу повратити Македонију* и појмили су у исто време, да савез с Аустријом — који је, наравно, непогодан кад се сања о реваншу — може послужити као почетак свршетка њиховог самосталног политичког бића. Међутим остаје још један пут — *пут мира*, али *пут свакако најсигурнији за препорођај Бугарске у најближој будућности*. То је **пут зближења са балканским државама**. Социјалисти су су за зближење са Србијом, за обновљење савеза са последњом, ако се Србија одрече насилне денационализације македонских Бугара. Они

су не само за политички него и за економски савез са Србијом. Њима се чини, да би царинско уједињење балканских држава отворило широк пут њиховом општем развићу и напретку. Они су чак готови да пођу и даље — *до реалне уније са Србијом* закључно. **Немачка династија тако је сада дискредитована у Бугарској, да ова последња**, као што су показали избори, **ама баш ништа нема против тога, да Фердинанд поново постане пуковник у аустријској војсци.**

Са свим је разумљиво, да леве партије, остварујући своје програме, volens nolens, само са другога краја, ипак прилазе Русији.

Последња ништа тако не жели као обнављање балканског савеза и што шира буде основица тога савеза, што јаче и многобројније буду везе, које ће спојити поједине балканске државе, у толико је боље за њих, и толико боље и за цело Словенство. Ето зашто ми *можемо сматрати резултате бугарских избора као победу Словенства и као победу Русије* над онима, који су хтели да увуку Бугарску у логор словенских непријатеља и њене ослободитељке Русије.

НОВИ САД, 12. децембра 1913.

— **Преговори грофа Тисе са Румунима**. Јављају из Будимпеште, да се министар-председник гроф *Тиса* састао са румунским првацима ради договора о споразуму, *и да у законима угарским нема препреке за споразум*. Преговори ће ипак наићи на велике тешкоће, иако ће Румунима бити понуђени уступци, но на једном могу ти преговори олако да се разбију. Гроф Тиса, према новинским извештајима, тражи, *да Румуни у сабору не чине посебну народносну групу, него да се утопе у владиној странци*. Изгледа нам, да ће румунски прваци на ово тешко пристати.

У овоме питању *мађарска опозиција игра несимпатичну улогу*. Она је *надала дреку* на грофа Тису и иде тако далеко, да му пребацује издајство отаџбине. По томе се види, колико је мађарска опозиција неозбиљна и како неозбиљно схваћа народносно питање. Добро је, међу тим, што се тако догодило, јер је, ето, мађарска опозиција показала своју праву ћуд.

БУГАРСКА ВОЈСКА.

— Бугари праве нову војну организацију. — Војно пристаниште у Порто-Лагосу. — Буџет за идућу годину. —

Београдска „Политика“ има из *Софије* овај допис од 4. о. м.:

Министарство војно у Софији именовало је нарочиту комисију, која израђује пројекат закона о новој организацији бугарске војске. Кроз нову организацију проведен је *тројни систем*: три батаљона образују један пук, три пука образују једну дивизију, три дивизије образују један корпус.

Рад на пројекту је скоро довршен и биће изнесен пред Народно Собрање, ако т. ј. Собрање буде могло радити.

Склапање војног бугарског буџета за идућу годину завршено је. Целокупни војни буџет по прелогу износи око 55 милијона лева. Прошле и ове године тај буџет износио је 40,500.572 лева.

Буџет је *укинуо пет пионерских батаљона*, који су тек пре три године образовани. Тако је опет од десет остало свега пет пионерских батаљона.

У пристаништу Порто-Лагосу упућено је једно одељење флоте, да проучи пристанишне прилике и терен, како би се нашла основица за војно пристаниште и војничку тврђаву.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— **Грчка**. Као што нам јављају из *Београда*, Грчка због опирања заинтересованих великих сила, нарочито Енглеске и Француске, још дуго не ће моћи подићи царину 11% од вредности робе, који су проценат Грци после рата затекли од Младотурака, који су тих 11% царине сматрали за свој велики успех.

ВЕСТИ ИЗ МЕСТА И ИЗ НАРОДА.

Нови Сад, 12. децембра 1913.

— **Лепа српска светковина у Новом Саду**. Ономадне, у недељу 8. (20.) о. м. имасмо овде у Новом Саду једну лепу светковину. Добротворна Задруга Српкиња Иришкиња предала је на скроман, али свечан начин заслужној и уваженој нашој 80-годишњој старици, г-ђи *Савки дра Јов. Субошића*, књигу: „Српкињу“, коју је та задруга скорим издала и у знак свога признања посветила овој одличној старици Српкињи, као њен мали дарак за 50-годишњи јаван рад на просветном, хуманом и привредном попришту нашег народа, а нарочито женске стране. Председница иришке задруге, г-ђа Зорка дра Ђ. *Живковића* и потпредседница исте задруге, г-ђа Десанка *Цвешковићка*, као изасланице иришке задруге лично су дошле да предаду књигу у дивот-повезу украшену.

Добротворна Задруга Српкиња Новосаткиња приредила је ту свечаност у дворници српске више девојачке школе, а присуствовао је истој одбор новосадске задруге, неколико чланица скупштинарака, IV. разред срп. више девој. школе новосадске, професор Мил. А *Јовановић*, потсекретар Матице Српске др. Никола *Продановић*, слављеницин брат г. др. Михајло Полит Десанчић са своје две кћери: Милом и др. Владиславом, учествовао је даље и најмлађи син слављеницин г. Озрен *Субошић*, књижевник и бивши руски официр, а највише и најлепше украсила је светковину присутност краљевско-српског пуковника г. *Мирка Поповића*, са својом милом супругом, који се случајно нашао овде у гостима код једне отмене српске породице. Г. пуковник је учествовао у сва три последња српска рата и стекао великих заслуга својим херојским подвизима.

Изасланство од три особе допратило је слављеницу на свечано место, где је поздрављена са: живела! По кратком одмору поздравио ју је секретар Новосадске Добротворне Задруге, г. А. Варађанин, у име своје и иришке задруге и у кратком говору истакао велике заслуге слављеницине на просветном, хуманом и привредном пољу овостраног српског женскиња. Нарочито је навео, да са иришком и новосадском задругом деле радост и свих 65 осталих овостраних Добротвврних Задруга Српкиња и све три овостране српске више девојачке школе, које су иницијативом слављенице и поникле пре 40 година, што су доживеле, да својој заслужној покретачици могу у овако видљивом и овако врло скромном знаку указати своје дубоко признање и заслужену благодарност за све њене 50 годишње подвиге за виши културни степен међу нашим Српкињама. Умолио је, да прими тај дарак и у спомен оних Српкиња, које се за последњих 50 година истакле на књижевном, привредном и уметничком пољу, а које све имају да се захвалом одуже својој покретачици за свој виши културни живот.

После тог поздрава устала је 80 годишња старица, г-ђа Савка Суботићка, да се захвали, а то је учинила у тако лепом и подужем говору, да ју још никад нисмо тако пажљиво и умилно слушали. Прешла је у кратко културни развитак женскиња у опште до данашњет дана, навела је, како су напредне женскиње на западу створиле интернационални Савез, који сваке године држи своје конгресе по већим варошима и доноси закључке о позиву жене и њеног рада на свима пољима културног, хуманог и друштвеног живота. У том Савезу имаде преко 7 милијуна чланица и да су у тај Савез приступиле и Српкиње. У свом даљем говору изјављује своју радост, што је доживела, да види и Српкиње своје толико културно унапређене, да могу стати у ред најпросвећенијих женскиња; радује се, што је у сутону свога живота дочекала, да види ослобођену браћу и сестре своје испод 500-годишњег варварског притиска турске силе. Поучила је млађи нараштај, да се слаже, да ради и учи у модерном правцу, јер нам у данашњем духу времена требају многе мајке Краљевића Марка и Југбогдановице. Те и друге своје мисли изрекла је у тако складном и осетљивом тону, да је измамила многу сузу у присутне публике и по саршетку говора поврвеше све женскиње, да јој пољубе старачку десницу, а она њих у лице. После тог дирљивог призора отпевале су ученице срп. више девојачке школе: „Многаја љета“, а секретар А. Варађанин захвалио гвим присутним на посети и почасти, коју су указали својим присуством овој лепој светковини, и гости се разишли.

Подначелница Новосадске Задруге г-ђа *Марија Хаџи Р. Плавшића*, угостила је иришке изасланице и одала тим захвално признање на труду и раду Иришкој Задрузи на указаној почасти нашој редовној и почасној чланици г-ђи Савки Суботићки, којој и овом приликом довикујемо: Живела!

— **Одличан гост**. Јуче после подне боравио је кратко време у нашој вароши г. Миомир *Миленовић*, сарадник београдског угледног листа „Политике“. И нашим читаоцима ће бити познато име овог врсног српског новинара, јер смо и ми донели више његових извештаја из последњих ратова Србијиних. Г. Миленовић је живим бојама описао нарочито бугарска зверства у Књажевцу. Он је као ратни извештач прошао многа бојна поља, на којима је јуначка српска војска била непријатеље српскога народа. Г. Миленовић је посетио и наше уредништво, а особним возом после подне вратио се у Београд.

— **Пикник у почаст члановима српске народне позоришне дружине** приређује управа и одбор „Српске Читаонице“ у Новом Саду уз помоћ више заузимљивих новосадских госпођа у суботу 14. (28.) децембра 1913. у читаоничким просторијама. На тај пикник позвани су сви чланови Читаонице са својим породицама и одазвао се врло леп број те је изглед, да ће забава тога вечера испасти, како доликује друштву, у коме је цвет српске новосадске интелигенције. Ствари, одређене појединима да донесу, примаће одборкиње у суботу од 2 до 4 сахата после подне, с тога приређивачки одбор моли, да свако у то доба изволи послати свој део.

— **Са српског прстена**. Овдашњи млади трговац г. Ранко *Омаљев*, члан фирме Лазић и Омаљев, верио се сада у недељу са госпођицом Даницом *Ивушком*, милом ћерком г. Вуице Ивушког а унуком уваженог грађанина сомборског деда-Гавре

ЛИСТАК.

О БРУТУ, КОЈИ СЕ ВРЛО ВЕШТО ПРЕТВАРАШЕ, ДА ЈЕ БУДАЛА.

(По римском повеничару Титу Ливију.)

Седми и последњи краљ у Риму био је Тарквиније Охоли, који се злочиначки дочепао краљевског престола убивши свога таста краља Сервија Тулија. Осим тога дао је потајно посмицати многе сенаторе а међу њима и сина своје сестре Тарквинијe, јер сумњаше да му раде о глави.

Ускоро за тим појаве се у Риму кобна знамења и привиђења. Народ се силно поплаши и узбуни па и сам осиони краљ буде приморан послати своја два сина Тита и Арунта у Делфе, да питају пророчиште Аполоново за савет, како да се опросте тих злослутних појава. Овој двојици буде придодан као пратилац Луције Јуније Брут, млађи сестрић краљев, младић далеко другог ума и оштроумља него што се претвараше.

Овај, чувши да су прваци државни, међу којима и брат му, од краља Тарквинија поубијани, смисли, да се дâ презирати, кад већ у закону и правди никакве заштите ни помоћи не беше. Стога начинив се будалом предаде себе и све своје краљу на милост и немилост па ни придевак „Brutus“ (тупан) не одбијаше од себе, само да под застором тога подругљивог придевка онај дух, који је имао да ослободи народ римски краљева ропства, дочека своје време. Њега тада, као што горе споменусмо, поведу синови краљеви у Делфе, више као предмет ругању него као пратиоца.

Кад су онамо стигли и налоге очеве извршили, обузе младиће жеља, да распитају, коме ће од њих, након очеве смрти, краљевина римска припасти. Из дубине пећине чуо се, као што се прича, глас: *„Највишу власт у Риму имаће онај, који први од вас, о младићи, мајку пољубио буде.“*.

Да би овај пророчки одговор њихову трећем брату Сексту Тарквинију непознат и тако да би исти краљевске власти лишен остао, одлуче држати ствар у највећој тајности, а, што се њих двојице тиче, препусте судбини, који ће од њих први, кад се у Рим врате, мајци пољубац дати.

Брут пак уверен будући, да питијска*) изрека други смисао има, као случајно оклизнувши се падне и целива земљу, пошто је наиме земља опћа мајка свима људима. Видевши како је Брут пао, браћа му се опет насмејаше и наругаше.

По повратку њихову у Рим заврже се љути рат с градом Ардеом. Опсадом управљаше краљ Тарквинијe и синови му. Једне ноћи одјезди из табора краљевић Секст у оближњу варошицу Колацију и онде злостави племениту Лукрецију у одсуству њезина мужа Колатина. Честита Лукреција не могавши поднети нанесену јој грдну поругу и тешку увреду, зададе мачем сама себи смрт.

Сад се диже притајани осветник Брут видећи да је дошло жељно очекивано време освети. Он даде мртво тело угледне и опће поштоване Лукреције јавно изложити и закуне се и завери над покојницом, да ће се осветити грешнику и зликовцу а и целој краљевској породици. Сав римски народ једнодушно пристаде узањ и диже се на освету. Побуни се и војска пред Ардеом. Краљ Тарквинијe и цела му породица буде прогнана а у Риму народ прогласи републику. Брут и Колатин буду од народа по уставу за прве конзуле изабрани. Тај параграф републиканског устава гласи овако: Regio imperio duo sunto iique consules appellantor; militiae summum ius habento; nemini parento; illis salus populi suprema lex esto. (Краљевску власт нека двојица имају и (они) нека се конзулима називају; у рату нека највеће право (власт) имају; нека никоме не попуштају; њима нека је срећа народа највиши закон.)

—ѣ.

---

*) Pythia пророчица и свећеница бога Аполона у Делфима. Она је свакоме на захтев делила пророштва, која су свагда имала два смисла. Да наведемо, примера ради, онај стих, што нам га је Цицерон по песнику Енију у своме делу De divinatione сачувао. Пре но што ће завојштити на Римљане епирски краљ Пир (Pyrrhus) потомак краља Ејака (Aeacus) питао је пророчицу Питију, да ли ће моћи победити Римљане. Она му је, као што Ениј прича, одговорила овим двосмисленим стихом: Aio, te, Aeacida, Romanos vincere posse. Ја велим, да ти, Ејаковићу, Римљане победити можеш. Али тај стих може имати и овај смисао: Ја велим, да тебе, Ејаковићу, Римљани победити могу.

Ивуушког. Г. Омаљев је симпатичан и агилан члан Новосадске Трговачке Омладине, а и као самосталан трговац доказао је, да је човек и Србин на свом месту. Нека му буде срећан брачни живот са красном Српкињицом гђцом Даницом, коју је по срцу своме изабрао за будућу сапутницу у животу.

— **Породична драма или несрећан случај.** Из *Београда* нам пишу јуче 11. (24.) о. м. ово: »Јуче, у тренутку када је брзи воз у 2 часа по подне полазио у Пешту, жена бившег дворског часника, капетана Милана *Јовичића*, праштајући се са својим мужем, који је полазио у Минхен, *забила му је нож у грло.*

Отац капетанов, Александар Јовичић, бивши отправник послова српског посланства у Лондону, који се такође кренуо са сином на пут, прихватио је рањеног сина. Госпођа је одмах *скочила с воза*, који се већ кренуо, али је *ухваћена* и задржата у полицији.

Рањени капетан у Земуну је скинут с воза и пошто му је указата лекарска помоћ, пренет је у Београд. Пошто је пред полицијом изјавио, да верује како га је жена случајно задрла ножем љубећи се с њим и да је не тужи, госпођа је пуштена кући.

Госпођа је кћи п знатог инжењера Неце *Манојловића*, одборника општине београдске. Нема јој више од 20 година и због њене лакомислености капетан Јовичић је морао изаћи из дворске службе у трупу.

Не знају се још мотиви њеног чина".

— **Српски Соколски Календар** за год. 1914. изашао је из штампе, те се већ у велико растурује. Уредио га је др. Милан *Мешикош*, вођа Срп. Соколске Župe Крајишке, уз сарадњу других одличних првака соколских: Чеха, Словенаца, те Хрвата.

Поред календарског дела и врло занимљиве статистике свега Словенског Соколства налази се и соколски алманах, који са својих популарних чланака остаје у трајној вредности. На крају се налази врло поучан чланак „Кржљава дјеца" од др Добр. Гер. Поповића из Аранђеловца. Многобројне слике разних друштава, те скупина и излета соколских, као и *верне слике из балканскога раша*, украшују овај красни календар. Календар је великог формата, слова су крупна, а папир најфинији. Препродавци имају знатан попуст. Цена само К 1·— Наруџбе нека се шаљу на *Администрацију Српског Соколског Календара, Загреб*, Боговићева ул. 7.

Овај календар препоручујемо и ми свима најтоплије као један од наших најбољих календара, те *не би требало да буде ни једне српске куће без Српског Соколског календара.*

— **Занимиво предавање у Митровици.** На позив Српске Грађанске Читаонице у *Митровици* доћи ће из Загреба др. Ђурица *Ђорђевић да о својим опажањима, што их је као лекар имао међу рањеницима из балканског раша, држи предавање: Слике из балканског раша.* Предавање биће у петак 13. (26.) децембра 1913. у 5 сати после подне у великој дворани „Српског Дома". Уз предавање приказаће се скиоптиконски леп број слика, које је сам предавач снимио.

НОВОСТИ СА СТРАНЕ.

— **Изложба у Сан-Франциску.** У другој половици идуће године приредиће се у Сан-Франциску међународна изложба *у славу отварања Панамског Канала.* Већ четири године чине се припреме за ову изложбу. Влада Сједињених Америчких Држава *позвала* је на ову изложбу *све балканске државе*, извештавајући их у исто време, да је спремила нарочите павиљоне на смештај и заједничку изложбу предмета из балканских земаља. Међутим балканске државе не могу учествовати у овој великој изложби. Први разлог лежи у томе, што *Србија, Грчка и Црна Гора не би заједнички излагале* своје предмете *са Бугарском*, а други је разлог у штедњи новаца, у коме се осећа оскудица услед огромних задатака.

— **Велика глад у Јапану.** Из провинција Аомори и Хокајдо стижу вести о *страшној глади.* До сада има само ретких извештаја, али већ сада се испоставља, да у тим покрајинама *влада страховита невоља.* Одигравају се ужасни призори. Појединости нема.

НОВИЈЕ.

Загреб, 11. децембра. На јучерашњој претконференцији странака није могло између нагодбене већине и државоправне опозиције доћи до споразума о финансијској нагодби с Угарском.

Валона, 11. децембра. Из владиних кругова побијају вест о сукобу Есад-пашиних трупа са владиним круговима. Ствар беше у овом: *Сукоб* између обостраних трупа *претио* је *да ће избити; трупе су биле постављене за бој*, али кад је владина војска добила појачања, Есад-пашини људи су се повукли. (Већ и по овом деманти-у албанске владе види се, да је у Албанији било гужве, о којој смо и ми јавили. — Ур. „Бр.")

Страсбург, 11. децембра. Ратни суд против заповедника 99. пешадијског пука, пуковника *Рајтера*, биће 3. јануара.

Сарајево, 11. децембра. Босански земаљски сабор сазван је за 29. децембар. Владар је поставио за председника сабора дра Сафет бега *Башагића* а за подпредседнике Данила *Димовића* и дра Николу *Мандића.*

Праг, 11. децембра. Социјалдемократски лист „Право Лиду". доноси саопштење, како је на изборној скупштини у Брандису 1911. године изнесено да је тадашњи министар *Прашек* дао чешкој аграрној странци 200.000 круна државних новаца, и позива Прашка, да се о томе изјасни.

(Пан Прашек је баш ових дана купио велики посед. Ур. „Бр.")

ТЕЛЕГРАМИ

УРЕДНИШТВУ „БРАНИКА".

Руска веранџаста књига.

Петроград, 12. децембра. Руска влада ће издати веранџасту књигу са свима дипломатским преписками из доба балканских ратова.

Биб-Дода у албанској влади.

Валона, 12. децембра. Миридитски кнез *Биб-Дода* примио је место другог председника привремене владе.

Смрт аустријског министра финансија.

Меран, 12. децембра. Министар финансија др. витез *Залески* умро је.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

Ред позоришних представа:

У четвртак, 12. (25.) децембра: »**Чар валцера**". Оперета у 3 чина, од Оскара Штрауса. (У претплати.)

Позив

у редовну годишњу главну скупштину „друштва за срп. народно позориште".

Господа чланови »Друштва за Српско Народно Позориште« умољавају се, да изволе доћи у редовну главну скупштину друштвену, која ће се држати у Новом Саду у уторак 17. (30.) децембра 1913. године, у 9 сати пре подне у дворани Матице Српске.

Свака општина и правна дружина у смислу параграфа 4. „Устава" друштвеног има као члан овога Друштва права, да бира на 200 круна прилога једнога, на 2000 круна двојицу, а на више од 2000 круна тројицу заступника за сваку скупштину.

ДНЕВНИ РЕД

за ову скупштину установљен је овако:

1. Оверење присутних чланова.
2. Извештај управног одбора о раду и стању српског народног позоришта за г. 1912|1913.
3. Извештај о раду позоришне дружине за г. 1912|1913.
4. Извештај управног одбора о стању фонда позоришног, о рачунима главне благајне позоришне и о рачунима позоришне дружине за год. 1912.
5. Извештај скупштинских прегледача о суперревизији рачуна позоришних за год. 1912.
6. Одређење прорачуна за год. 1914.
7. Предлог управног одбора о подели награде глумцима из задужбине Ђ. Ф. Недељковића.
8. Избор трећине чланова управног одбора по 13. параграфу „Устава" друштвеног.
9. Избор одбора за оверовљење скупштинског записника.

Из седнице управног одбора „Друштва за српско народно позориште" у *Новом Саду* 2. (15.) децембра 1913.

Секретар: **МАРКО ВИЛИЋ** с. р. Начеоник: **А ХАЏИЋ** с. р.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

ХРВАТСКО-СРПСКО-ЧЕШКИ РЕЧНИК.

Накладом часописа „**Nový Lid**", Брно, изаћи ће у месецу јануару 1914. у ограниченом издању потпуни речник хрватскога-српскога и чешкога језика Анте Јелчића, ц. к. равнатеља трговачке школе и професора у ц. к. чешкој трговачкој академији у Брну, велико дело од 20 штампаних арака, сада у тиску а стоји меко везан К 3·50. Наруџбе примају се до 18 (31) децембра 1913.

A II. Csurogi szerb földmivelők szövetkezete

(szövetkezet korlátlan felelősséggel)

közhirré teszi, hogy az 1911. évi április hó 2-án tartott rendkivüli közgyűlésen a szövetkezet felszámolását elhatározta.

Felhivatnak mindazok, kiknek a szövetkezettel szemben követeléseik vannak, hogy igényeiket jelen hirdetmény harmadik közzétételétől számitott 6 hónapon belül jelentsék be.

Csurog, 1913. deczember 20.

516 1—3 A FELSZÁMOLÓK.

25.000 сати

1 сат Круна 3·30

1 екстра раван врло елегантан кавалирски златни дупли сат, најновија париска фасона, најбоља марка, исти има добар 36 сахатни Анкер-строј („верк") те је електричким путем превучен правим 18 каратним златом. 4 године јамство, иде тачно, само за **К 3·30**, 2 комада **К 6**, 4 ком. **К 11**, 8 ком. Круна **20**. »Глорија« сребрн џепни сат са швајц. стројем („верком"), иде тачно, К **2.90.** Париски позлаћени ланци, најновија фасона, франц. дупли 70 п. по ком., исти ланци у позлати 25 п. по ком., 3 ком. 65 п. Може се добити уз поузеће (per Nachnahme) од разашиљача 504 4—6

C. DIAMAND, Krakau B. Joselowicza 11.

ЧУДО ОД БУКВАРА!

Баш сада је изашло из штампе пето издање овога Буквара у 20 000 примерака. Из њега научи и најстарији човек да чита и пише за 12 дана. Ко ми пошаље унапред поштанском упутницом 70 потура (филера), тај одмах добија Буквар са плаћеном поштарином. Homokszil-Temes — Угарска.

ЉУБОМИР ЈОВАНОВИЋ

496 10—30 шк. управитељ и учитељ.

ПРОМЕСЕ *)

НА

Аустријске кредит-срећке

од године 1858.

Главни згодитак		. . . К	300.000·—
1	„	по . . „	60.000·—
1	„	„ . . „	30.000·—
2	згодитка	„ . . „	10.000·—
2	„	„ . . „	4.000.—
3	„	„ . . „	3.000·—
3	„	„ . . „	2.000·—
35	згодитака	„ . . „	800·—
3352	згодитка	„ . . „	400·—

Жребање 2. јануара 1914 г.

Цена К 20·—

издаје

МЕЊАЧНИЦА

Централног Кредитног Завода дионичарског друштва у Новом Саду.

*) Поштом шаљемо поруџбине само у том случају, ако нам се новац унапред пошаље заједно са 35 п. за рекомандацију

Да ли су Вам свињи болесни?

Па и ако нису, а ви поручите, (и то одмах док је за раније) чувени прашак »МАСТИН« брзо ће те се уверити, да добро утиче на свиње. Зато одмах поручите, да се уверите. Врло мало жртвујете а велику ће те корист имати. — 1 кутија 60 пот.

Ако Вам живина скапава!

Поручите одма „АНТИКОЛЕРИН" па ће одма престати скапавање, јер је доказано, да је сигуран лек. — 1 кутија 50 потура.

Да ли су Вам кокошињаци и живина пуни ушију?

Лако ће те их истребити ако поручите прашак „ЧИСТОТУ". 1 кут. 50 пот. 474 6-5 разашиље

Лука В. Вучковић Нови Сад,

код „Шаргарепе".

Оглас.

Продајем, због селобе, мој **КУЋНИ ПЛАЦ** од 41 метра уличког фронта, велик 255□ хвати, **у Петроварадину-Мајуру,** Главна улица поред хрватске основне школе, по најјефтинију цену. На истом месту је велик, скоро нов, елегантан **писаћи сто** са 7 чекмеџета на продају. Где? казаће експедиција овог листа.

489 8—

НА ПРОДАЈУ.

У Новосеоској улици број 36 продајем **куће-плац са виноградом, и кућу** у Српској улици број 8 са великом баштом и двориштем. Упитати у истој кући

АЦУ ОКЛАРОВА

512 1—3 грађевинара **у Панчеву.**

НОВО! ИЗВОЛИТЕ ПРОЧИТАТИ! НОВО!

Апотека код „Спаситеља"

М. Попић — Нови Сад

Ђурчијска улица број 13. 383 11— **Ђурчијска улица број 13.**

Сигурно средство против знојења руку и ногу (маст по 1·80 а течност 2 К). Најбоље средство за улепшавање. **Попићев**

Виолета крем и др. Лемана помада,

(која су најбоља средства против пега, бубуљица, лишајева и т. д) — Нарочито препоручујем јачу ДР. ЛЕМАНА ПОМАДУ по 2 Круне.

Позор! **Светски проналазак!**

Готионичари, бирташи, задруге, приход свој можете удвостручити.

НОВО! Желите ли? Читајте! НОВО!

БИОСКОП (МОЗИ) **можете имати у својој кући, а не требате засебну електричну струју! — Не требате стручњака машинисту! Све то постиже са:**

Пате-Кок киноапаратом

из творнице париског д. д. Пате-Кок киноапарата, чије сам заступство за доњу Угарску ја примио и искључиво право продаје за жупанију има АРПАД БЕРГЕР у В.-Бечкереку Главна ул.

Одлике Пате-Кок киноапарата су следеће:

Не треба засебну електричну струју, нити икакву опасну вештачку светлост! Ма ко може апаратом руководити! У једној руци се може носити! Справа сама даје светлост! Ма где за час фунгира! Филмови јој нису запаљиви!

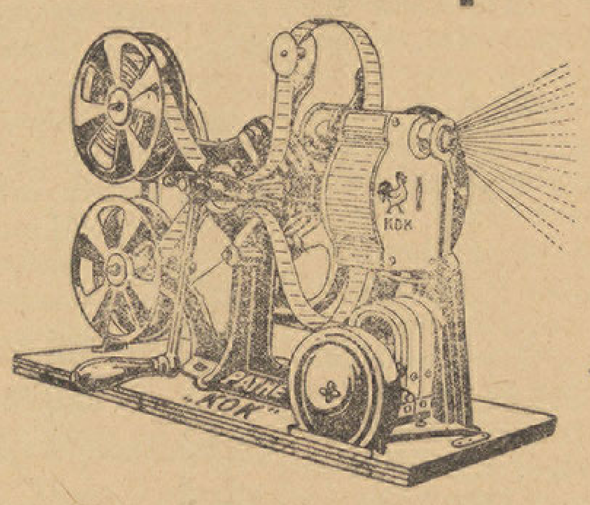

Слике су чисте! Не трепте, те не кваре очи! Јефтини филмови на позајмицу са најновијих снимака! Опасност од ватре искључена!

514 1—

Трошење струје искључено! Трошење струје искључено!

Читаонице, задруге, заводи, школе, кафане, гостионичари и самци лако и јефтино могу справу набавити! Ко је не набави, греши против себе, свој рођени непријатељ је! Справу приказујем свакоме бадава. Справа сама себе исплати за месец два дана. На писма даје разјашњења:

Арпад Бергер, канцеларија и стовариште апарата у В Бечкереку на главној ул. Тел. број 311.

Филијала: Торонтал Торда. Телефон број 4. **Тражим среске заступнике и путнике.**

Стан за издавање

у Новом Саду. Врло леп удобан модеран стан, нова кућа, 3 собе са улице и три из авлије, купаћа соба, кухиња за прање и сасвим засебна кућа. Извешће: ћурчијска улица број 16. 5-446

КОРЗО БИОСКОП

За четвртак и петак 25. и 26. децембра п. р. кал.

ПРОГРАМ:

1. Увод.
2. Слике из Орегона, природно
3. Кристиан шеврда, комично
4. **НАДЧОВЕЧАНСКО ПОЖРТВОВАЊЕ,** драма у 3 дела
5. Мориц сео у мравињак, комично
6. **АМОРЕВА ЖЕНИДБА,** митолошка појава у 2 дела (у боји).

Радним даном после подне места су — осим ложа — у пола цене.

КОРЗО БИОСКОП

8 дана на пробу

шиљем свакоме на осам дана за размену или да се новац врати уз доплату (per Nachnahme)

468 4-12

Америк. никл. сат	К 2·80
Роскоп патент-сат	К 3·—
Амер. голдин-сат	К 3·50
Желез. Роскоп . .	К 4·
Р. дупли затварач	К 4·50
Танак варошки с.	К 5·—
Среб. имит. дупли затварач	К 6·—
14 к. златан сат	К 18·
Ориг. Омега-сат	К 20·—
Конкурентни буд. поник. 20. ст. в.	К 2·—
Марка Јунтханс . .	К 3·—
Лист са радиум-светлошћу . . .	К 4·—
Радиум 2 звона .	К 5·—
Радиум 4 звона .	К 6·—
Радиум музика .	К 8·
Зидни сат 75 ст.	К 8·—
„ са избијањем	К 10·—
Зидни с. са музиком и избијањем	К 14·
Округао с. са буд.	К 6·—

Три године писмена гаранција. Шиље се уз доплату (per Nachnahme.)

MAX BÖHNEL WIEN, Margarethenstr. 27.

Оригинални фабрични ценовник бесплатно.

СПАС ЧОВЕЧИЈЕГ ЖИВОТА!

Препоручујем сваком оном који болује од опасне болести јектике или запаљења плућа; мој светски проналазак који још нико до данас пронашао није осим ја, до данас су хиљаду хиљада животом платили од те опасне болести, ал пошто сам ја тај лек сам пронашао где је до данас сваком најбоље помогло, зато пак кога је год затекла та грозна болест, а нарочито код нашег света, ово је за њега спас зато нек се сваки на мене обрати где се одмах упутство од мене добија, који га год буде поручио тај ће одма за 14 дана видети да делује много лакше и да на боље иде

511 2-10 Адреса: **W. Marinović**

WIEN II OBEREDONAU 63 I./34.

Хотел „Бела Лађа", Нови Сад

модерно са електричним осветљењем и осталим удобностима удешен, најподесније место за састанке странаца, са изврсном кујном и најбољим пићем

ТОЧИ ПРАСТАРО [URQUELL] ПИЛЗАНСКО ПИВО.

Продаја изврсног карловаког вина на велико. 202 65-150

Свако вече добија се фришка чорба од купуса и пасуља.

ДУКАТИ

мали и велики (сеферини)

од године

1914.

МОГУ СЕ ДОБИТИ ПО ВРЛО ПОВОЉНОЈ ЦЕНИ У

МЕЊАЧНИЦА ЦЕНТРАЛНОГ КРЕДИТНОГ ЗАВОДА ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У НОВОМ САДУ

и у филијали Централног Кредитног Завода д. д. у Сенти

Власник и издавалац: Деоничарско друштво Браник

Електрична Штампарија д. д. Браника у Н Саду.